

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทของพยาบาลวิชาชีพด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล
โรงพยาบาลศูนย์ และโรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชื่อผู้เขียน นางสาว พงศ์ลดา รักษาชั้นดี

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลด้านการควบคุมการติดเชื้อ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

รองศาสตราจารย์	วิลาวัลย์	นิเชียรเสถียร	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	วิลาวัลย์	เสนารัตน์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ดร. รัตนาวดี	ชอนตะวัน	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ชวพรพรรณ	จันทร์ประสิทธิ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของพยาบาลวิชาชีพในการปฏิบัติด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล เปรียบเทียบการปฏิบัติในบทบาทนี้ระหว่างพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศึกษาสิ่งสนับสนุน ปัญหา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามบทบาทในด้านป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน จากพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ 3 แห่งและโรงพยาบาลทั่วไป 8 แห่ง เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 388 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล บทบาทของพยาบาลวิชาชีพในการปฏิบัติด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล และสิ่งสนับสนุน ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติในด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล

แบบสอบถามนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน และนำไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพ 60 คน คำนวณค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ระหว่างเดือนกันยายน ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2538 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ one way ANOVA

ผลการวิจัยพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีการปฏิบัติในบทบาทด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับการปฏิบัติบ่อยครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีการปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังการติดเชื้อในโรงพยาบาล ด้านการปฏิบัติตามเทคนิคการพยาบาลเพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาล ด้านการควบคุมสิ่งแวดล้อมภายในหอผู้ป่วย และด้านการติดต่อประสานงานกับบุคคลและหน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับการติดเชื้อในโรงพยาบาล โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติบ่อยครั้ง ส่วนการปฏิบัติด้านการมีส่วนร่วมในการทำวิจัยเกี่ยวกับการติดเชื้อในโรงพยาบาล โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับการปฏิบัติบางครั้ง เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติในบทบาทการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลระหว่างพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป พบว่า มีการปฏิบัติโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พยาบาลวิชาชีพมีการปฏิบัติแตกต่างกันในด้านการควบคุมสิ่งแวดล้อมภายในหอผู้ป่วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่การปฏิบัติในด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การมีพยาบาลควบคุมการติดเชื้อประจำหอผู้ป่วยเป็นสิ่งสนับสนุน ส่วนการมีปัญหาในการปฏิบัติเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติในบทบาทด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ ส่วนความแตกต่างในปัจจุบันนี้ได้แก่ หน้าที่ในการปฏิบัติ หน่วยงานที่ปฏิบัติ การเข้าร่วมประชุม/อบรม/สัมมนา การรับรู้ต่อการมีคู่มือในการปฏิบัติ การมีคณะกรรมการดำเนินการการมีพยาบาลควบคุมการติดเชื้อ การมีการควบคุมการปฏิบัติและการติดตามประเมินผลทำให้พยาบาลวิชาชีพมีการปฏิบัติในบทบาทดังกล่าวไม่แตกต่างกัน ปัญหาในการปฏิบัติของพยาบาลวิชาชีพได้แก่ จำนวนบุคลากรน้อยเกินไป สถานที่ในการปฏิบัติงานคับแคบเกินไป ไม่มีห้องแยก อุปกรณ์การป้องกันไม่เพียงพอและคุณภาพไม่ดี อุปกรณ์การล้างมือไม่เหมาะสม แพทย์และพยาบาลไม่ให้ความร่วมมือ การใช้ยาทำลายเชื้อไม่ถูกต้อง ซาดผู้ให้คำปรึกษา ความรู้ในเรื่องนี้มีน้อย ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ และขาดการสนับสนุนส่งเสริมจากหัวหน้าหอผู้ป่วย

ข้อเสนอแนะต่อการปรับปรุงการปฏิบัติเพื่อให้พยาบาลวิชาชีพมีการปฏิบัติในบทบาท
ด้านการป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในโรงพยาบาลเพิ่มขึ้นคือ การจัดอบรม การปรับปรุงสภาพ
แวดล้อมในหอผู้ป่วย การจัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันที่มีคุณภาพและมีจำนวนเพียงพอ การจัดอุปกรณ์การ
ล้างมือให้เพียงพอและเหมาะสม การจัดให้มีคณะกรรมการหรือบุคลากรให้คำแนะนำ และการสนับสนุน
จากผู้บริหาร

**Thesis Title: Role of Professional Nurses in Nosocomial Infection
Prevention and Control in Northeastern Regional and
General Hospitals**

Author Miss Ponglada Ruksakun
M.N.S. Infection Control Nursing

Examining Committee :

Associate Professor Wilawan	Picheansathian	Chairman
Assistant Professor Wilawan	Senaratana	Member
Assistant Professor Dr. Ratanawadee	Chontawan	Member
Assistant Professor Chawapornpan	Chanprasith	Member

Abstract

The purposes of this study were to study the role of professional nurses in nosocomial infection prevention and control, to compare the practices between professional nurses who worked in regional hospitals and those in general hospitals in the northeastern region, and to describe support, problems, and suggestions for practicing in the role of nosocomial infection prevention and control. The samples were two stage random sampling consisted of 388 professional nurses working in 3 regional hospitals and 8 general hospitals in the northeastern region. The research instrument was a questionnaire developed by the researcher.

The questionnaire was composed of 3 parts: personal data; the role of professional nurses in nosocomial infection prevention and control; and support, problems and suggestions for practicing in the role of nosocomial infection prevention and control. The content validity was examined by 9 experts. The questionnaire was pretested with 60 professional nurses and the reliability was obtained by Cronbach's coefficient alpha ($r=0.94$). The questionnaires were posted to the sample during September and October, 1995. Data were analysed using percentage, mean, standard deviation, t-test, and one way ANOVA.

The main findings of the study indicated that:

The professional nurses practiced in the role of prevention and control of nosocomial infection at the most frequent level. When considered in subscale, it was found that professional nurses performed in part of participating in nosocomial infection surveillance, using nursing technique in prevention and control of nosocomial infection, taking care for environment, and communication about nosocomial infection with health personnel and hospital departments regarding nosocomial infection prevention and control were at the most frequent level. The subscale of the research participation regarding nosocomial infection was at least frequent level. There was no statistically significant difference in the role of prevention and control of nosocomial infection practiced by professional nurses in regional hospitals and general hospitals in the overall practice. When considered in subscale, it was found a statistically significant difference only in ward environmental care subscale ($p < 0.05$).

The presence of an infection control ward nurse supported the practice in the role of nosocomial infection prevention and control of professional nurses, however, the problems in practice were barriers to the performance of the nurses regarding this role. The nurses who difference in other factors, including duty in practice, unit in practice, participation in meeting/training course/seminar, the availability of practice manuals, the presence of a working committee, the presence of infection control nurses, the presence of practice control, and the evaluation, had no effect on the mentioned role of professional nurses. The problems in practicing of professional nurses were insufficient number of staff, inadequate working space, no isolation room, insufficient and poor quality protective barriers, inappropriate handwashing equipment, lack of cooperation from physicians and nurses, incorrect use of disinfectant, no consultants, lack of knowledge, no attention from administrator, and lack of support from head nurse.

Recommendations to improve practices in the role of professional nurses in prevention and control nosocomail infection have been suggested including providing training courses, improving the ward environment, providing sufficient supply of good quality protective barriers, providing sufficient and appropriate handwashing equipment, providing a consultant or committee, support from administrator.